# ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 22ας Δεκεμβρίου 2010 *

Στην υπόθεση C-517/09,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel (Βέλγιο) με απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2009, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Δεκεμβρίου 2009, στο πλαίσιο της διαδικασίας

**RTL Belgium SA,** πρώην TVi SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev, πρόεδρο τμήματος, A. Rosas και P. Lindh (εισηγήτρια), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: M.-A. Gaudissart, προϊστάμενος μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 9ης Νοεμβρίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η RTL Belgium SA, πρώην TVi SA, εκπροσωπούμενη από τους F. Tulkens και S. Seys, avocats,

— η CLT-UFA, εκπροσωπούμενη από τον G. de Foestraets, avocat,

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. Jacobs, επικουρούμενη από τον A. Feyt, avocat,

— η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον C. Schiltz, επικουρούμενο από τον P. Kinsch, avocat,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις C. Vrignon και E. Montaguti,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

**Απόφαση**

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, στοιχείο γ΄, της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 1989, για το συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων) (ΕΕ L 298, σ. 23), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2007/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2007 (ΕΕ L 332, σ. 27, στο εξής: οδηγία 89/552).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε από το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel de la Communauté française de Belgique στο πλαίσιο διαδικασίας αφορώσας την RTL Belgium SA (στο εξής: εταιρία RTL Belgium), ως προς την οποία υπάρχουν υπόνοιες ότι παρέβη την εθνική ρύθμιση περί τηλεαγορών.

## Το νομικό πλαίσιο

*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*

3 Το άρθρο 1, στοιχεία γ΄ και δ΄ της οδηγίας 89/552 περιλαμβάνει τους ακόλουθους ορισμούς:

«γ) "συντακτική ευθύνη": η άσκηση ουσιαστικού ελέγχου όσον αφορά την επιλογή των προγραμμάτων και την οργάνωσή τους σε χρονολογικό προγραμματισμό, εάν πρόκειται για τηλεοπτικές εκπομπές, ή σε κατάλογο, εάν πρόκειται για κατά παραγγελία υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων. Η συντακτική ευθύνη δεν συνεπάγεται υποχρεωτικά νομική ευθύνη δυνάμει του εθνικού δικαίου για το περιεχόμενο ή για τις παρεχόμενες υπηρεσίες·

δ) "πάροχος υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων": το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει τη συντακτική ευθύνη για την επιλογή του οπτικοακουστικού περιεχομένου της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων και που καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο αυτό οργανώνεται».

4 Το άρθρο 2, παράγραφοι 1, 2, στοιχείο α΄, και 3, στοιχεία α΄ και β΄, της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε όλες οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων οι οποίες μεταδίδονται από παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία του να τηρούν τους κανόνες δικαίου που ισχύουν σε αυτό το κράτος μέλος για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων που απευθύνονται στο κοινό.

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως πάροχοι υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία ενός κράτους μέλους νοούνται εκείνοι:

α) οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι στο κράτος μέλος αυτό σύμφωνα με την παράγραφο 3· […]

[…]

3. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ένας πάροχος υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων θεωρείται ότι είναι εγκατεστημένος σε ένα κράτος μέλος στις εξής περιπτώσεις:

α) ο πάροχος υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων έχει τα κεντρικά γραφεία του σε αυτό το κράτος μέλος και οι συντακτικές αποφάσεις για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων λαμβάνονται στο κράτος μέλος αυτό·

β) εάν ένας πάροχος υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων έχει τα κεντρικά γραφεία του σε ένα κράτος μέλος, αλλά οι συντακτικές αποφάσεις για την υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων λαμβάνονται σε άλλο κράτος μέλος, ο πάροχος αυτός θεωρείται ότι είναι εγκατεστημένος στο κράτος μέλος στο οποίο εργάζεται ένα σημαντικό τμήμα του προσωπικού του που ασχολείται με τη δραστηριότητα της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων· εάν ένα σημαντικό τμήμα του προσωπικού του, το οποίο ασχολείται με τη δραστηριότητα της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων, εργάζεται σε καθένα από τα κράτη μέλη αυτά, ο πάροχος υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων θεωρείται ότι είναι εγκατεστημένος στο κράτος μέλος όπου έχει τα κεντρικά γραφεία του· εάν ένα σημαντικό τμήμα του προσωπικού που ασχολείται με τη δραστηριότητα της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων, δεν εργάζεται σε κανένα από αυτά τα κράτη μέλη, ο πάροχος υπηρεσιών μέσων θεωρείται ότι είναι εγκατεστημένος στο κράτος μέλος στο οποίο άρχισε, για πρώτη φορά, τη δραστηριότητά του, σύμφωνα με το δίκαιο εκείνου του κράτους μέλους, εφόσον διατηρεί σταθερό και πραγματικό δεσμό με την οικονομία του ίδιου κράτους μέλους».

*Το εθνικό δίκαιο*

5 Το κωδικοποιημένο διάταγμα περί των υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων δημοσιεύθηκε στο *Moniteur belge* της 24ης Ιουλίου 2009 (στο εξής: διάταγμα).

6 Το άρθρο 1, σημεία 16, 46 και 57, του διατάγματος περιέχει τους ακόλουθους ορισμούς:

«16) Παρέχων υπηρεσίες: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει τη συντακτική ευθύνη για την επιλογή του οπτικοακουστικού περιεχομένου της υπηρεσίας οπτικοακουστικών μέσων και που καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο αυτό οργανώνεται·

[…]

46) Συντακτική ευθύνη: η άσκηση ουσιαστικού ελέγχου όσον αφορά την επιλογή των προγραμμάτων και την οργάνωσή τους σε χρονολογικό προγραμματισμό, εάν πρόκειται για γραμμικές υπηρεσίες, ή σε κατάλογο, εάν πρόκειται για μη γραμμικές υπηρεσίες·

[…]

57) Τηλεαγορά: η εκπομπή απευθείας προσφορών προς το κοινό, υπό τη μορφή προγραμμάτων ή διαφημιστικών μηνυμάτων, με σκοπό την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών, έναντι πληρωμής, συμπεριλαμβανομένων ακινήτων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων».

7 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 3, του διατάγματος:

«Στην αρμοδιότητα της Γαλλικής Κοινότητας υπάγεται κάθε παρέχων υπηρεσίες:

1) που είναι εγκατεστημένος σε γαλλόφωνη περιφέρεια·

2) που είναι εγκατεστημένος στη δίγλωσση μητροπολιτική περιφέρεια των Βρυξελλών και του οποίου οι δραστηριότητες συνδέονται αποκλειστικά με τη Γαλλική Κοινότητα.»

8 Το άρθρο 31, παράγραφος 6, του διατάγματος ορίζει τα εξής:

«[…] η διάρκεια μεταδόσεως της τηλεαγοράς καθορίζεται από την Κυβέρνηση, με ανώτατο όριο τις τρεις ώρες ημερησίως, περιλαμβανομένων των επαναλήψεων.»

9 Το άρθρο 133 του διατάγματος ορίζει τα εξής:

«Ιδρύεται Conseil supérieur de l'audiovisuel de la Communauté française de Belgique (Ανώτατο Συμβούλιο οπτικοακουστικών μέσων της Γαλλικής Κοινότητας του Βελγίου), ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή που διαθέτει νομική προσωπικότητα και είναι επιφορτισμένη με τη ρύθμιση του τομέα των οπτικοακουστικών μέσων στη Γαλλική Κοινότητα […]»

10 Το άρθρο 134 του διατάγματος προβλέπει ότι το Conseil supérieur de l'audiovisuel αποτελείται από δύο τμήματα, δηλαδή το Collège d'avis (γνωμοδοτικό τμήμα) και το Collège d'autorisation et de contrôle (τμήμα εγκρίσεων και ελέγχου), από ένα προεδρείο και μια γραμματεία ερευνών.

11 Κατά το άρθρο 136, παράγραφος 1, του διατάγματος, το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel έχει μεταξύ άλλων ως αποστολή:

«1) να συντάσσει πρακτικά στα οποία περιλαμβάνονται οι δηλώσεις ορισμένων παρεχόντων υπηρεσίες, εξαιρουμένων των τοπικών τηλεοπτικών σταθμών και της [Radio-Télévision belge de la Communauté française de Belgique]·

2) να επιτρέπει τη χρήση ραδιοσυχνοτήτων·

[…]

12) να διαπιστώνει κάθε παράβαση των νόμων, διαταγμάτων και κανονισμών στον τομέα των οπτικοακουστικών μέσων και κάθε παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από σύμβαση μεταξύ της Γαλλικής Κοινότητας και ενός παρόχου ή διανομέως υπηρεσιών, από τη σύμβαση διαχειρίσεως της [Radio-Télévision belge de la Communauté française de Belgique], από τη σύμβαση μεταξύ της κυβερνήσεως και καθενός από τους τοπικούς τηλεοπτικούς σταθμούς, καθώς και από τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί κατόπιν των προσκλήσεων προς υποβολή προσφοράς τις οποίες διέπει το παρόν διάταγμα».

12 Το άρθρο 139, παράγραφος 1, του διατάγματος καθορίζει τη σύνθεση του Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel. Το άρθρο αυτό ορίζει τα εξής:

«Εκτός από τα [τέσσερα] μέλη του προεδρείου το οποίο αφορά το άρθρο 142, παράγραφος 1, το Collège d'autorisation et de contrôle έχει έξι μέλη. Η διάρκεια της θητείας τους ορίζεται σε τέσσερα έτη και είναι ανανεώσιμη. […]

Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 142, παράγραφος 1, και τα δέκα μέλη διορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 9 του νόμου της 16ης Ιουλίου 1973, περί διασφαλίσεως της προστασίας των ιδεολογικών και φιλοσοφικών προσανατολισμών. Από τα έξι μέλη περί των οποίων γίνεται λόγος στο προηγούμενο εδάφιο, τρία διορίζονται από το Κοινοβούλιο της Γαλλικής Κοινότητας. Η κυβέρνηση διορίζει τα λοιπά μέλη του Collège, μετά τον διορισμό των τριών πρώτων μελών από το Κοινοβούλιο της Γαλλικής Κοινότητας.

Τα μέλη του Collège d'autorisation et de contrôle επιλέγονται μεταξύ των ατόμων που έχουν αναγνωρισμένες ικανότητες στους τομείς του δικαίου, των οπτικοακουστικών μέσων και των τηλεπικοινωνιών.

[…]»

13 Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 1, του διατάγματος, το προεδρείο του Conseil supérieur de l'audiovisuel, το οποίο σύγκειται από τον πρόεδρο και από τον πρώτο, δεύτερο, τρίτο και τέταρτο αντιπρόεδρο του εν λόγω Conseil, το εκπροσωπεί ενώπιον των δικαστηρίων και έναντι των τρίτων. Κατά την παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου, το προεδρείο προσλαμβάνει το προσωπικό του Conseil supérieur de l'audiovisuel. Προσλαμβάνει μεταξύ άλλων τους συμβούλους και τους υπό απόσπαση υπαλλήλους της γραμματείας ερευνών, κατόπιν σχετικής γνωμοδοτήσεως του γραμματέως ερευνών.

14 Κατά το άρθρο 142, παράγραφος 1, του διατάγματος, τα τέσσερα μέλη του προεδρείου διορίζονται από την κυβέρνηση.

15 Κατά το άρθρο 143 του διατάγματος, η γραμματεία ερευνών παραλαμβάνει τις καταγγελίες που απευθύνονται στο Conseil supérieur de l'audiovisuel και ερευνά τους φακέλους. Μπορεί επίσης να κινήσει έρευνα κατόπιν ιδίας πρωτοβουλίας. Εξάλλου, το άρθρο αυτό προβλέπει ότι τη γραμματεία ερευνών διευθύνει ο γραμματέας ερευνών υπό τον έλεγχο του προεδρείου.

16 Το άρθρο 161 του διατάγματος προβλέπει τους διαδικαστικούς κανόνες τους οποίους πρέπει να εφαρμόζουν ο γραμματέας ερευνών και το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel σε περίπτωση καταγγελίας ή πράξεως ενδεχομένως συνιστώσας παράβαση των νόμων, των διαταγμάτων και των κανονισμών περί οπτικοακουστικών μέσων. Το άρθρο αυτό προβλέπει ειδικότερα στην παράγραφο 1 τα ακόλουθα:

«[…] ο γραμματέας ερευνών συλλέγει πληροφορίες και αποφαίνεται επί του παραδεκτού της υποθέσεως.

Αν η υπόθεση κριθεί παραδεκτή, η γραμματεία ερευνών διεξάγει τη σχετική έρευνα. Η γραμματεία ερευνών μπορεί να θέσει την υπόθεση στο αρχείο χωρίς να δώσει άλλη συνέχεια.

[…]

Το Collège d'autorisation et de contrôle μπορεί να επανεξετάσει τις αποφάσεις της γραμματείας ερευνών με τις οποίες μια υπόθεση κρίνεται απαράδεκτη ή τίθεται στο αρχείο.

Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας υποβάλλεται σχετική έκθεση στο Collège d'autorisation et de contrôle.[...]»

17 Κατά το άρθρο 161, παράγραφοι 2 έως 4, το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel κοινοποιεί της αιτιάσεις του και την έκθεση έρευνας στον παραβάτη, ο οποίος διαθέτει προθεσμία ενός μηνός για να μελετήσει τον φάκελο και να υποβάλει γραπτές παρατηρήσεις. Ο παραβάτης καλείται να εμφανιστεί. Το εν λόγω Collège μπορεί να εξετάσει κάθε πρόσωπο το οποίο μπορεί να του παράσχει χρήσιμες πληροφορίες. Εκδίδει αιτιολογημένη απόφαση εντός εξήντα ημερών από την ολοκλήρωση της συζητήσεως της υποθέσεως.

**Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα**

18 Στις 8 Οκτωβρίου 2009, υποβλήθηκε στη γραμματεία ερευνών καταγγελία τηλεθεάτριας επισημαίνουσα ότι η υπηρεσία RTL Belgium, πριν από μερικές ημέρες, μετέδωσε πρόγραμμα τηλεαγοράς επί 7 ώρες εντός της ίδιας ημέρας, ενώ το νόμιμο όριο είναι 3 ώρες.

19 Αφού εξακρίβωσε την υπέρβαση του επιτρεπόμενου ορίου, η γραμματεία ερευνών απηύθυνε έγγραφο στην εταιρία RTL Belgium, εδρεύουσα στο Βέλγιο, ζητώντας από την εταιρία αυτή να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της.

20 Η εν λόγω εταιρία απάντησε ότι, κατά τη γνώμη της, η γραμματεία ερευνών δεν ήταν αρμόδια για τη διεξαγωγή έρευνας ως προς αυτήν, διότι την υπηρεσία RTL Belgium δεν παρέχει η ίδια, αλλά η μητρική της εταιρία CLT-UFA, εδρεύουσα στο Λουξεμβούργο.

21 Το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel ζητεί να διευκρινισθεί αν αρμόδιες για τον έλεγχο της εταιρίας RTL Belgium είναι οι βελγικές ή οι λουξεμβουργιανές αρχές. Αν, όπως υποστηρίζει η γραμματεία ερευνών, την υπηρεσία RTL Belgium παρέχει η εταιρία RTL Belgium, το εν λόγω Collège εκτιμά ότι

είναι αρμόδιο, δεδομένου ότι η εταιρία αυτή εδρεύει στο Βέλγιο και ότι, κατά την εν λόγω γραμματεία, οι συντακτικές αποφάσεις λαμβάνονται στο Βέλγιο.

22 Η απόφαση περί παραπομπής περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα στοιχεία τα οποία αφορούν την εταιρία RTL Belgium και τη μητρική εταιρία CLT-UFA.

23 Η εταιρία RTL Belgium έλαβε διαδοχικές άδειες από τις βελγικές αρχές για την παροχή ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών, ιδίως την υπηρεσία RTL Belgium, από το 1987. Η τελευταία άδεια που χορηγήθηκε ως προς την υπηρεσία αυτή έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2005. Η εταιρία RTL Belgium δεν ζήτησε την ανανέωσή της με την αιτιολογία ότι η εν λόγω υπηρεσία παρεχόταν πλέον από το Λουξεμβούργο, εκ μέρους της CLT-UFA.

24 Η τελευταία αυτή εταιρία, η οποία κατέχει σήμερα το 66 % του κεφαλαίου της εταιρίας RTL Belgium, έλαβε άδεια κατόπιν παραχωρήσεως εκ μέρους των λουξεμβουργιανών αρχών για την παροχή της ίδιας αυτής υπηρεσίας, από το 1995.

25 Με απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2006, το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel έκρινε ότι η εταιρία RTL Belgium μετέδιδε άνευ αδείας τις υπηρεσίες τις οποίες παρείχε, ιδίως την υπηρεσία RTL Belgium, κατά παράβαση της βελγικής ρυθμίσεως περί ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων και της επέβαλε πρόστιμο 500 000 ευρώ. Η εταιρία RTL Belgium άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Conseil d'État (Βέλγιο), το οποίο την έκρινε βάσιμη και ακύρωσε την εν λόγω απόφαση με απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2009.

26 Το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel εκθέτει ότι, στην απόφαση αυτή, το Conseil d'État έκρινε ότι η κατάσταση της διττής

αδειοδοτήσεως η οποία διήρκεσε μέχρι το 2005 αντέβαινε στον κανόνα ότι ένα μόνον κράτος μέλος είναι αρμόδιο για έναν οργανισμό ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως και εμπόδιζε ενδεχομένως την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Conseil d'État έκρινε ότι δεν ασκεί υπό τις συνθήκες αυτές επιρροή το ζήτημα ποια από τις δύο εταιρίες, η CLT-UFA ή η RTL Belgium, είχε την ιδιότητα του παρέχοντος υπηρεσία, «éditeur de service», κατά την ορολογία του διατάγματος, ή «fournisseur de service», κατά την ορολογία της οδηγίας 89/552.

27 Πάντως, το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel εκτιμά ότι το ζήτημα αυτό ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, λαμβανομένου υπόψη του εφαρμοστέου στο Βέλγιο από το 2009 νέου νομικού πλαισίου, το οποίο περιλαμβάνει, αφενός, το διάταγμα και, αφετέρου, ένα πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ του Βασιλείου του Βελγίου και του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου.

28 Το διάταγμα τέθηκε σε ισχύ στις 28 Μαρτίου 2009. Προβλέπει, μεταξύ άλλων, έναν νέο ορισμό της εννοίας της «συντακτικής ευθύνης».

29 Το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel φρονεί ότι αποτελεί δικαστήριο, υπό την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και, συνεπώς, νομιμοποιείται να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως. Εκτός από τον εκ του νόμου χαρακτηρισμό του ως ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, ανταποκρίνεται στα κριτήρια που έχει διατυπώσει το Δικαστήριο για τον χαρακτηρισμό μιας αρχής ως δικαστηρίου, υπό την έννοια του άρθρου αυτού.

30 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει ο όρος "ουσιαστικός έλεγχος όσον αφορά την επιλογή των προγραμμάτων και την οργάνωσή τους" που περιλαμβάνεται στο άρθρο 1, στοιχείο γ΄, της [οδηγίας 89/552] την έννοια ότι μπορεί να κριθεί ότι εταιρία εγκατεστημένη σε κράτος μέλος,

η οποία έχει την άδεια, κατόπιν παραχωρήσεως εκ μέρους της κυβερνήσεως του εν λόγω κράτους μέλους, να παρέχει υπηρεσία οπτικοακουστικών μέσων, ασκεί πράγματι ανάλογο έλεγχο, αφής στιγμής αναθέτει, με δυνατότητα περαιτέρω αναθέσεως, σε τρίτη εταιρία εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος, έναντι καταβολής απροσδιόριστου ποσού που αντιστοιχεί στον συνολικό κύκλο διαφημιστικών εργασιών που πραγματοποιούνται επ' ευκαιρία της μεταδόσεως της εν λόγω υπηρεσίας, την πραγματοποίηση και την παραγωγή όλων των προγραμμάτων της εν λόγω υπηρεσίας, την επικοινωνία προς τα έξω για θέματα προγραμματισμού και τις οικονομικές και νομικές υπηρεσίες, καθώς και τις υπηρεσίες ανθρώπινου δυναμικού, διαχειρίσεως υποδομών και άλλες υπηρεσίες σχετικές με το προσωπικό, ενώ προκύπτει ότι η κατάρτιση των προγραμμάτων, οι ενδεχόμενες αλλαγές και οι ανατροπές του προγράμματος λόγω της επικαιρότητας αποφασίζονται και υλοποιούνται στην έδρα της τρίτης αυτής εταιρίας;»

**Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου**

31 Κατ' αρχάς, πρέπει να ελεγχθεί αν το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel αποτελεί δικαστήριο, υπό την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και αν, κατά συνέπεια, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί του ερωτήματος που του έχει τεθεί.

*Παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο*

32 Το Βασίλειο του Βελγίου και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φρονούν ότι το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel ανταποκρίνεται στο σύνολο των κριτηρίων τα οποία έχει διατυπώσει η νομολογία για τον χαρακτηρισμό μιας αρχής ως δικαστηρίου.

33 Η εταιρία RTL Belgium, CLT-UFA και η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση εκτιμούν ότι δεν πληρούται το κριτήριο της ανεξαρτησίας.

34 Η εταιρία RTL Belgium και η CLT-UFA υποστηρίζουν, κατ' αρχάς, ότι το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel δεν είναι αρκούντως ανεξάρτητο από την εκτελεστική εξουσία, καθόσον, μεταξύ άλλων, η Βελγική Κυβέρνηση διορίζει κατά κύριο λόγο τα μέλη της. Εξάλλου, τα μέλη αυτό διορίζονται κατά τρόπον ώστε να λαμβάνονται υπόψη ιδεολογικοί και φιλοσοφικοί προσανατολισμοί, πράγμα που τα εμποδίζει να είναι πλήρως ανεξάρτητα. Περαιτέρω, δεν υπάρχει λειτουργικός διαχωρισμός μεταξύ της έρευνας και της λήψεως αποφάσεων. Τέλος, το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel δεν έχει την ιδιότητα του τρίτου ούτε ως προς τον τυχόν καταγγέλλοντα, τον οποίο δεν υποχρεούται να ακούσει, ούτε ως προς τη γραμματεία ερευνών, η οποία υπόκειται στον έλεγχο του προεδρείου.

35 Η Λουξεμβουργιανή Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel μετέχει της διαφοράς και, συνεπώς, δεν έχει την απαιτούμενη ανεξαρτησία, πράγμα που αποδεικνύεται από το γεγονός ότι εκπροσωπείται κατά την εκδίκαση των στρεφομένων κατά των αποφάσεών του προσφυγών ενώπιον του Conseil d'État.

*Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

36 Κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο, προκειμένου να εκτιμήσει αν το αιτούν όργανο είναι δικαστήριο υπό την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ζήτημα που εμπίπτει αποκλειστικά στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λαμβάνει υπόψη μια σειρά στοιχείων, όπως είναι η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, ο κατ' αντιμωλία χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή των κανόνων δικαίου, καθώς και η ανεξαρτησία του (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 1997,

C-54/96, Dorsch Consult, Συλλογή 1997, σ. I-4961, σκέψη 23, της 31ης Μαΐου 2005, C-53/03, ΣΥΦΑΙΤ κ.λπ., Συλλογή 2005, σ. I-4609, σκέψη 29, καθώς και της 14ης Ιουνίου 2007, C-246/05, Häupl, Συλλογή 2007, σ. I-4673, σκέψη 16, καθώς και διάταξη της 14ης Μαΐου 2008, C-109/07, Pilato, Συλλογή 2008, σ. I-3503, σκέψη 22).

37 Πρέπει κατ' αρχάς να εξετασθεί το κριτήριο που αφορά την ανεξαρτησία του Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel.

38 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια της ανεξαρτησίας, η οποία είναι συμφυής προς το δικαιοδοτικό έργο, προϋποθέτει κυρίως ότι το οικείο όργανο έχει την ιδιότητα τρίτου έναντι της αρχής που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη με την προσφυγή απόφαση (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 30ής Μαρτίου 1993, C-24/92, Corbiau, Συλλογή 1993, σ. I-1277, σκέψη 15, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2002, C-506/04, Wilson, Συλλογή 2006, σ. I-8613, σκέψη 49).

39 Η έννοια αυτή έχει δύο πτυχές. Η πρώτη πτυχή, εξωτερικής φύσεως, προϋποθέτει ότι το οικείο όργανο προστατεύεται από εξωτερικές παρεμβάσεις ή πιέσεις που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ανεξάρτητη κρίση των μελών του ως προς τις διαφορές που υποβάλλονται στην κρίση του (προπαρατεθείσα απόφαση Wilson, σκέψεις 50 και 51).

40 Η δεύτερη πτυχή, εσωτερικής φύσεως, είναι παρεμφερής προς την έννοια της αμεροληψίας και σημαίνει την τήρηση ίσων αποστάσεων από τους διαδίκους και από τα αντιμαχόμενα συμφέροντά τους σε σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς (προπαρατεθείσα απόφαση Wilson, σκέψη 52).

41 Διαπιστώνεται ότι, ως προς το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel, δεν πληρούται το κριτήριο της ανεξαρτησίας.

42 Συγκεκριμένα, ούτε η διαρθρωτική οργάνωση του Conseil supérieur de l'audiovisuel και των οργάνων που το αποτελούν ούτε οι αποστολές που τους έχουν ανατεθεί επιτρέπουν να κριθεί ότι το Collège ενεργεί ως αμερόληπτος τρίτος μεταξύ, αφενός, του φερόμενου ως παραβάτη και, αφετέρου, της διοικητικής αρχής που είναι επιφορτισμένη με την εποπτεία του τομέα των οπτικοακουστικών μέσων.

43 Όσον αφορά τη διαρθρωτική οργάνωση του Conseil supérieur de l'audiovisuel, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι το προεδρείο του εν λόγω Conseil αποτελείται από τέσσερα μέλη, δηλαδή από τον πρόεδρο και τον πρώτο, δεύτερο, τρίτο και τέταρτο αντιπρόεδρο αυτού. Εξάλλου, τα μέλη αυτά του προεδρείου είναι επίσης μέλη του Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel, του οποίου αποτελούν σημαντικό μέρος, δηλαδή τέσσερα από τα έξι μέλη του.

44 Όσον αφορά τις αποστολές που ανατίθενται στα διάφορα όργανα του Conseil supérieur de l'audiovisuel, από το διάταγμα προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της εν λόγω διοικητικής αρχής, το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel είναι επιφορτισμένο με τον έλεγχο της εκ μέρους των παρεχόντων τις οικείες υπηρεσίες τηρήσεως των κανόνων περί των οπτικοακουστικών μέσων και με τον κολασμό των ενδεχομένων παραβάσεων. Για την εκπλήρωση του καθήκοντος αυτού, στηρίζεται στο έργο της γραμματείας ερευνών, την οποία διευθύνει ο γραμματέας ερευνών, υπό τον έλεγχο του προεδρείου.

45 Διαπιστώνεται ότι το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel, το οποίο είναι όργανο λήψεως αποφάσεων, έχει, μέσω του προεδρείου, λειτουργική σχέση με το εν λόγω Conseil στο σύνολό του, καθώς και με τη γραμματεία ερευνών, κατόπιν προτάσεως της οποίας αποφαίνεται. Εντεύθεν συνάγεται ότι, όταν το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel λαμβάνει απόφαση, δεν διακρίνεται από το διοικητικό όργανο ελέγχου, το οποίο μπορεί να εξομοιώνεται με διάδικο στο πλαίσιο διαδικασίας στον τομέα των οπτικοακουστικών μέσων (βλ., κατ' αναλογίαν, προπαρατεθείσα απόφαση ΣΥΦΑΙΤ κ.λπ., σκέψη 33).

46 Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται, εξάλλου, από το γεγονός ότι το προεδρείο εκπροσωπεί το Conseil supérieur de l'audiovisuel ενώπιον των δικαστηρίων και έναντι των τρίτων.

47 Συνεπώς, όταν το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel λαμβάνει την υπό κρίση απόφαση, δεν έχει την ιδιότητα του τρίτου σε σχέση με τα διακυβευόμενα συμφέροντα και, ως εκ τούτου, δεν διαθέτει την απαιτούμενη αμεροληψία έναντι του ενδεχομένου παραβάτη, εν προκειμένω της εταιρίας RTL Belgium, ώστε να αποτελεί δικαστήριο, υπό την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

48 Συνεπώς, δεν συντρέχει λόγος να εξετασθεί αν Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel ανταποκρίνεται στα λοιπά κριτήρια βάσει των οποίων εκτιμάται αν ένας οργανισμός που υποβάλλει προδικαστικό ερώτημα έχει τον χαρακτήρα «δικαστηρίου», υπό την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ.

49 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να απαντήσει στο υποβληθέν ερώτημα.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

50 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έκτο τμήμα) αποφαίνεται:

**Το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να απαντήσει στο ερώτημα που υποβλήθηκε από το Collège d'autorisation et de contrôle du Conseil supérieur de l'audiovisuel. με την απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2009.**

(υπογραφές)